

6. Психологічні причини виникнення небезпечних ситуацій і виробничих травм

Аліна Сірик, Ксенія Попович, Альона Білошапка
Національний університет харчових технологій

Вступ. Психологія безпеки праці становить важливу ланку в структурі заходів щодо забезпечення безпечної діяльності людини. Проблеми аварійності та травматизму на сучасних виробництвах неможливо вирішувати тільки інженерними методами.

Матеріали і методи. Проведений оглядовий аналіз теоретичних матеріалів, який дозволив виділити ознаки психології безпеки праці. Базуючись на науковому і статистичному матеріалі та проаналізувавши окремі факти, з'ясувалося, що вони можуть бути згруповані за класифікацією, характером та причинами.

Результати. У психологічній класифікації причин виникнення небезпечних ситуацій можна виділити:

- 1) Порушення мотиваційної частини дій. Проявляється в не виконанні певні дії.
- 2) Порушення орієнтовною частини дії. Проявляється в незнанні правил експлуатації технічних систем і норм з безпеки праці та способів їх виконання.
- 3) Порушення виконавчої частини. Проявляється у невиконанні правил .

Досить суттєвою рисою більшості порушень, що призводять до важких нещасних випадків, у тому числі зі смертельними наслідками, є груповий характер цих порушень.

Виділяють 12 психологічних причин свідомого порушення правил безпечної роботи:

- 1) Економія сил - потреба, спрямована на збереження енергетичних ресурсів.
- 2) Економія часу.
- 3) Адаптація до небезпеки або недооцінка небезпеки н її наслідків.
- 4) Самоствердження в очах колег, бажання подобатися оточуючим.
- 5) Прагнення слідувати груповим нормам трудового колективу.
- 6) Орієнтація на ідеали.
- 7) Самоствердження у власних очах.
- 8) Переоцінка власного досвіду.
- 9) Звичка працювати з порушеннями, перенесення звичок.
- 10) Стресові стани, які спонукають людину до дій, які, на його переконання, здатні зняти цей стан або послабити.
- 11) Схильність до ризику, смак до ризику як особистісна характеристика.
- 12) Над ситуативний ризик (синоніми - безкорисливий, невмотивований)

Причини порушення правил безпеки по суті своїй спрямовані на одну мету: шукати найближчі допустимі і найбільш легкі шляхи задоволення потреб.

Статистика свідчить, що в основі аварійності і травматизму (до 60 - 90% випадків) лежать організаційно-психологічні причини: низький рівень професійної підготовки з питань безпеки, недостатнє виховання, перебування у стані стомлення.

Висновки. Таким чином можна стверджувати, що психологія безпеки праці є невід'ємною частиною загального комплексу при забезпеченні безпеки робіт на робочих місцях.